

**Крикунов О.В.,**

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального права і процесу  
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*

### **Покарання, що обмежують майнові права, за Кримінальним кодексом Франції**

У Франції штраф - найпоширеніший з майнових видів покарання. У французькому праві існує два різновиди штрафу: звичайний грошовий штраф і штрафо-дні (п.п.2, 3 ст. 131-3 КК Франції). Грошовий штраф не призначається за злочини проти людства, умисне позбавлення життя людини, тортури або акти жорстокості і деякі інші. В той же час штраф широко використовується законодавцем як покарання за злочини проти власності, проти суспільної безпеки. При цьому розмір штрафу за корисливі злочини нерідко досягає декількох мільйонів франків [1].

Фізичній особі може бути призначений грошовий штраф, максимальний розмір якого складає за вчинення злочину - 50 млн. франків, за вчинення проступку - 1 млн. франків. Юридичній особі може бути призначений штраф, максимальний розмір якого складає: за злочин – 250 млн. франків, за кримінальний проступок – 5 млн. франків [2].

Покарання у вигляді штрафо-днів полягає в обов'язку засудженого регулярно вносити до державного бюджету певні грошові суми. Розмір щоденного внеску встановлюється судом з урахуванням доходів і майнових обов'язків підсудного і не може перевищувати двох тисяч франків. Кількість штрафо-днів визначається з урахуванням обставин злочинного діяння, але не може перевищувати 360 днів (ст. 131-5 КК Франції).

Згідно із статтею 131-7 КК Франції, штраф або штрафо-дні можуть бути призначені разом із покаранням, які передбачені в статті 131-6 КК Франції (позбавлення чи анулювання водійських прав, заборона керувати транспортними засобами, конфіскація транспортних засобів, заборона зберігання або носіння

зброї та інші обмеження у правах). Не можуть бути призначені разом покарання у вигляді роботи в суспільних інтересах і покарання у вигляді штрафу або штрафоднів (ст. 131-9 КК Франції).

У разі повторного притягнення до кримінальної відповідальності фізичної особи розмір штрафу подвоюється. Якщо юридична особа, вже засуджена за злочин або проступок, що підлягає покаранню штрафом у розмірі 700 000 франків для фізичних осіб, повторно притягується до кримінальної відповідальності за злочин, то максимальний розмір штрафу, що може бути призначений, може бути рівний десятиразовому розміру штрафу, передбаченому законом, що карає це злочин (ст. 132-13 КК Франції).

У разі ухилення від сплати штрафу він може бути замінений фізичній особі примусовим ув'язненням (ст. 750 КПК Франції). Примусове ув'язнення не застосовується до неповнолітніх і осіб старше 65 років, а також до тих, хто доведе свою неплатоспроможність, представивши довідку від податкового інспектора, від мера або комісара поліції. Не можна призначити таку міру одночасно щодо чоловіка і дружини (ст. 753 КПК Франції) [2, 349].

У разі засудження до покарання у вигляді штрафоднів, повний розмір суми підлягає стягненню після закінчення строку призначених штрафоднів. Повна або часткова несплата цієї суми тягне арешт на термін, який відповідає половині кількості несплачених штрафоднів. Він здійснюється в тому ж порядку, що і заходи примусу щодо боржника. Такого роду арешт відбувається у режимі тюремного ув'язнення (ст. 131-25 КК Франції).

Конфіскація майна передбачена в кримінальному праві Франції в двох варіантах - у вигляді загальної і спеціальної конфіскації. При цьому загальна конфіскація носить винятковий характер і передбачається тільки за злочини проти людства, а також незаконні виробництво, ввезення або перевезення наркотиків [3, 84]. У той же час КК Франції містить різні види спеціальної конфіскації: транспортного засобу, зброї, речі, що призначена для вчинення злочинного діяння

або була знаряддям злочину, речей, одержаних злочинним шляхом, конфіскацію торгового капіталу.

За КК Франції конфіскація може бути призначена за вчинення злочину як додаткове покарання. За вчинення проступку спеціальна конфіскація може бути призначена як основне покарання, або як додаткове разом з штрафом, якщо проступок підлягає покаранню у вигляді тюремного ув'язнення. Якщо проступок карається тільки штрафом, то конфіскація майна не може бути призначена.

Згідно ст. 131-21 КК покарання у вигляді конфіскації обов'язкове для предметів, віднесених законом або регламентом до числа шкідливих або небезпечних (наприклад при тероризмі - вибухової речовини або вибухового пристрою). Якщо річ, що підлягає конфіскації, не може бути засудженим надана, конфіскація здійснюється у обсязі відповідної вартості. Річ, що підлягає конфіскації, передається державі, за винятком випадків, коли вона підлягає знищенню або присудженню іншим особам [4, 115].

Заборона пускати в обіг чеки (п.7 ст. 131-39 КК Франції) спричиняє обов'язок фізичної чи юридичної особи, визнаної винною у злочині чи проступку, повернути з свого володіння або володіння своїх уповноважених бланки чеків тому банкіру, що видав їх. Схоже з названим інше майнове покарання - заборона користуватися кредитними картками, яке полягає в обов'язку засудженого повернути з власного володіння або володіння своїх уповноважених кредитні картки тому банкіру, що їх видав (ст. 131-20 КК Франції). Якщо такі заборони застосовується як додаткове покарання, то вони не можуть перевищувати строк у 5 років (ст.131-19 КК Франції).

### **Список використаних джерел**

1. Уголовный кодекс Франции // [електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1243018&subID=100104265,100104266#text>.

2. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть (Англия, США, Франция, ФРГ, Япония, Италия) / Под ред. И.Д.Козочкина. – М., Зерцало, 2001. – 362 с.

3. Крылова Н.Е., Серебrenникова А.В. Уголовное право современных зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии). – М.: Зерцало, 1998. – 202 с.

4. Крылова Н.Е. Основные черты нового Уголовного кодекса Франции. – М.: Спарк, 1996. – 124 с.